

Проектно-дослідницький	виховання інтелектуально активної особистості	– організація творчої самостійної діяльності учнів з розв'язку навчальних проблем і виконання проектів	– організація вчителем постановки навчальної проблеми, чи вибору проекту; – допомога вчителя з організації пошукової діяльності
------------------------	---	--	--

У таблиці методи розміщені за рівнем зростання проблемності і самостійності учнів. Вибір вчителем тих чи інших методів навчання залежить від багатьох факторів, основними із них є профіль навчання і відповідно до нього цілі, завдання, зміст навчального матеріалу і можливості учнів.

ПОГЛИБЛЕНЕ ВИВЧЕННЯ ПРОФІЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Корсакова О.К. (Київ)

У Концепції профільного навчання в старшій школі закладені нові підходи до організації навчання у 10–12 класах середньої загальноосвітньої школи, яка має функціонувати як профільна [1]. Мета профільного навчання — забезпечення можливостей рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства. Профільне навчання спрямоване на набуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

Основними завданнями профільного навчання є: 1) створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки; 2) виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їхнього життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією; 3) формування соціальної, комунікативної, інформаційної, технологічної компетенцій учнів на допрофесійному рівні, спрямування молоді щодо майбутньої професійної діяльності; 4) забезпечення наступно-перспективних зв'язків між загальною середньою і професійною освітою відповідно до обраного профілю.

Профільне навчання ґрунтується на таких принципах: фуркації (розподіл учнів за рівнями освітньої підготовки, інтересами, потребами, здібностями і нахилами); варіативності й альтернативності (освітніх програм, технологій навчання і навчально-методичного забезпечення); наступності та неперервності (між допрофільною підготовкою і профільним навчанням, професійною підготовкою); гнучкості (змісту і форм організації профільного навчання, у тому числі дистанційного; забезпечення можливості зміни профілю); діагностико-прогностичної реалізованості (виявлення здібностей учнів з метою їх обґрунтованої орієнтації на профіль навчання).

Основні завдання і принципи профільного навчання реалізуються через створення профілю навчання – такого способу організації диференційованого навчання, який передбачає поглиблене і професійно зорієнтоване вивчення циклу споріднених предметів.

Профіль навчання охоплює таку сукупність предметів: базові, профільні

та курси за вибором.

Базові загальноосвітні предмети становлять інваріантну складову змісту передньої освіти і є обов'язковими для всіх профілів. Ці предмети реалізують цілі й завдання загальної середньої освіти. Зміст навчання і вимоги до підготовки старшокласників визначаються державним загальноосвітнім стандартом.

Профільні загальноосвітні предмети — це цикл предметів, які реалізують цілі, завдання і зміст кожного конкретного профілю; вони вивчаються поглиблено.

У зв'язку з актуалізацією проблеми поглибленого вивчення профільних предметів необхідним виявляється звернення до історії його впровадження.

Література

1. Концепція профільного навчання в старшій школі // Інформ. збірник МОН України. — 2003. — №24.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Осадчук Р.І. (Київ)

На сучасному етапі реформування освіти пріоритетним стає формування розвиненої особистості, здатної самостійно розв'язувати життєві проблеми. Це вимагає від учителя добирати методи, прийоми, організаційні форми, технології навчання. Саме тому особливої актуальності набуває проблема організації самостійної роботи учнів старшої школи, яка функціонує як профільна.

Поняття "самостійна робота" висвітлюється у працях вітчизняних учених неоднозначне. Найбільш вдалим є таке визначення: "Самостійна робота учнів, що включається у процес навчання, — це така робота, яка виконується без безпосередньої участі вчителя, але за його завданням, у спеціально відведений для цього час; завдяки цьому учні свідомо прагнуть досягти поставленої у завданні мети, застосовуючи свої зусилля та висловлюючи тією чи іншою формою результат розумових або фізичних (або тих і інших разом) дій.

І.А. Зимня стверджує, що самостійна робота є цілеспрямованою мотивованою, структурованою самим об'єктом у сукупності дій і коригується ним за результатом діяльності; її виконання потребує самосвідомості, рефлексивності, особистої відповідальності та сприяє задоволенню учня від процесу самовдосконалення і самопізнання.

П.І. Підкасистий, Т.І. Шамова вважають, що поняття "самостійна робота" пов'язане з поняттям "самостійна пізнавальна діяльність". Зокрема, П.І. Підкасистий зазначає, що самостійну роботу слід розглядати як засіб включення у самостійну пізнавальну діяльність.

Л.В. Туровська розглядає самостійну роботу як складову частину педагогічної роботи у формуванні та розвитку самостійності учнів. "Самостійність" розуміється як одна з властивостей особистості, що "характеризується двома факторами: по-перше, сукупністю засобів знань, умінь і навичок, якими володіє особистість; по-друге, ставленням особистості до процесу діяльності, її результатів і умов здійснення, а також зв'язків з іншими людьми, які складаються у процесі діяльності" ...

Є.Я. Голант, розглядаючи самостійність як найважливішу умову розвитку особистості учня, визначив три види самостійності школярів: організаційно-технічну, самостійність у практичній діяльності та самостійність у пізнавальній